

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 61. sjednici, održanoj dana 18.06.2020. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prima se na znanje Izvještaj o radu Javne ustanove Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu.

II.

Izvještaj iz tačke I. ovog zaključka upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

**PREMIJER
po ovlaštenju**

Mirnes Bašić

Broj: 02-_____ /20

Datum, 18.06.2020. godine

Z e n i c a

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice,
1x JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama
Zeničko-dobojskog kantona (putem Ministarstva),
1x Stručna služba Skupštine,
1x a/a.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO – DOBOJSKI KANTON
JU CENTAR ZA DJECU I ODRASLE OSOBE S POSEBNIM POTREBAMA

Broj:
Zenica, 30.04.2020. godine

**Izvještaj o radu
Javne ustanove Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama
Zeničko- dobojskog kantona
za period januar- decembar 2019. godine**

Zenica, april 2020. godine

SADRŽAJ

<u>1. UVOD</u>	3
<u>2. ORGANIZACIJA RADA U USTANOVI</u>	4
<u>3. STRUKTURA ZAPOSLENIH U USTANOVI</u>	4
<u>4. KORISNICI USTANOVE</u>	4
<u>5. USLUGE USTANOVE</u>	6
<u>6. IZVJEŠTAJ O RADU POSLOVNIH JEDINICA USTANOVE</u>	7
<u>6.1. Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju Zenica</u>	7
<u>6.2. Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Visoko</u>	10
<u>6.2.1. Istureno odjeljenje Dnevni centar Zenica</u>	14
<u>6.3. Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Žepče/Maglaj</u>	15
<u>6.4. Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Tešanj</u>	19
<u>7. SARADNJA SA DRUGIM USTANOVAMA I STRANIM PARTNERIMA</u>	23
<u>8. SARADNJA SA PORODICAMA</u>	24
<u>9. OSTALE DJELATNOSTI- OBLICI RADA</u>	25
<u>10. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ</u>	25
<u>11. UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE U USTANOVI</u>	32
<u>12. REZIME</u>	33
<u>13. PRILOZI</u>	34

1. UVOD

Javna ustanova Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko- dobojskog kantona osnovana je Odlukom Skupštine Zeničko- dobojskog kantona, broj: 01-5-16268/14 od 18.08.2014. godine („Službene novine Zeničko- dobojskog kantona“, broj: 4/14) - u daljem tekstu: Ustanova.

Ciljevi i zadaci radi kojih je Ustanova osnovana su:

- rano podsticanje razvoja i rana intervencija za djecu s posebnim potrebama predškolskog uzrasta,
- odgojno-obrazovni rad sa djecom i odraslim osobama s posebnim potrebama sa područja grada/općina Zeničko-dobojskog kantona, s ciljem izgradnje ličnog identiteta, socijalne integracije, izgradnje kompetencija od životnog značaja, pripreme za život, a prema prilagođenom individualnom planu i programu,
- (re)habilitacija i podsticaj djece i mladih osoba s posebnim potrebama kroz individualne i grupne rehabilitacijske i podsticajne mjere,
- dnevno zbrinjavanje djece i odraslih osoba s posebnim potrebama,
- radno osposobljavanje i rehabilitacija odraslih osoba s posebnim potrebama sa područja grada/općina Zeničko-dobojskog kantona,
- program podrške porodici kroz neposredni savjetodavni i edukacijski stručni rad.

Od osnivanja pa do kraja 2015. godine, Ustanova je obuhvatala svojim uslugama isključivo Centar za rani podsticaj razvoja i ranu intervenciju u Zenici, te administrativni dio uposlenika, odnosno Kabinet direktora. Ovo znači da je od novembra 2014. godine do kraja iste godine u Ustanovi bilo uposleno dvoje ljudi u administraciji, direktor Ustanove i referent za administrativno- finansijsko poslovanje, sa ugovorom na pola radnog vremena.

Od početka 2015. godine, Ustanova je zapošljavala i stručni tim Odjeljenja za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju Zenica, sačinjen od 6 terapeuta, te jednog vozača-kurira.

Od 01.01.2016. godine u sastav Ustanove je ušla i Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Visoko (u daljem tekstu: Dnevni centar Visoko), sa 12 uposlenika.

Od 01.04.2016. godine Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Tešanj (u daljem tekstu: Dnevni centar Tešanj) pripojen je Ustanovi, sa 4 uposlenika.

Od septembra 2016. godine, formirano je istureno odjeljenje Dnevni centar Zenica koje posluje u sastavu Dnevnog centra Visoko, gdje tim broji 3 uposlenika.

Odlukom Skupštine Zeničko- dobojskog kantona, broj: 01-35-21090/16, od 23.12.2016. godine, Javnoj ustanovi pripojena je Ustanova Dnevni centar za djecu sa posebnim potrebama Maglaj, te od tada ista djeluje u sastavu Ustanove kao Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Žepče/Maglaj (u daljem tekstu: Dnevni centar Žepče/Maglaj). Pripajanjem ovog Dnevnog centra, zaposlenje u Ustanovi je dobilo 17 uposlenika, od kojih su 3 zamjenska mjesta za radnice na trudničkom, odnosno porodiljnom bolovanju, dok je jedna osoba angažovana za potrebe izvršavanja poslova održavanja čistoće. U organogramu Ustanove (Prilog 1) navedena je organizacija rada.

Važniji akti Ustanove su:

- Statut Ustanove broj 05-1/14 od 14.11.2014. godine,
- Odluka o izmjenama i dopunama Statuta Ustanove broj 05-1- 2/17 od 03.03.2017. godine,
- Pravilnik o radu Ustanove broj: 05-2-1/14 od 14.11.2014. godine,
- Odluka o izmjeni Statuta Ustanove, broj 05-1-3/19, od 12.09.2019. godine,

- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ustanove Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona broj 05-3-1-1/18 od 04.06.2018. godine,
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ustanove broj 05-3-1-2/19, od 12.09.2019. godine,
- Poslovnik o radu Upravnog odbora broj: 04-3/14, od 18.12.2014. godine,
- Poslovnik o radu Nadzornog odbora od 12.05.2016. godine.

Pravilnik o načinu prijema i pružanju usluga Ustanove je u završnoj fazi izrade, a Ustanova koristi principe prijema korisnika u skladu sa dosadašnjom praksom iz Udruženja Humanost, izgrađenom kroz supervizijsku saradnju sa organizacijama i partnerskim ustanova is SR Njemačke.

Svi ostali pravilnici su u izradi. Riječ je u niz internih akata koji će stupanjem na snagu doprinijeti boljem poslovanju Ustanove. Radi se o sljedećim pravilnicima:

- Pravilnik o radu,
- Pravilnik o javnim nabavkama,
- Pravilnik o zaštiti od požara,
- Pravilnik o zaštiti na radu,
- Pravilnik o računovodstvu,
- Kodeks ponašanja i oblačenja i dr.

2. ORGANIZACIJA RADA U USTANOVU

U Ustanovi, u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Javne ustanove Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, predviđene su četiri organizacione jedinice i to:

- Kabinet direktora,
- Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju za djecu s posebnim potrebama,
- Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama (Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Visoko, Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Tešanj, Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Žepče/Maglaj i istureno odjeljenje Dnevni centar Zenica pri Poslovnoj jedinici Visoko),
- Odjeljenje za ekonomske, pravne i opće poslove.

Od 03.12.2019.godine Odlukom Upravnog odbora Javne ustanove Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona broj: 05-3-7/19 od 21.11.2019.godine, te Zaključkom Vlade Zeničko-dobojskog kantona broj: 02-34-17651/19 od 29.11.2019.godine na funkciju direktora imenovan je Nurđehan Šahinović na mandatni period od 4 godine.

3. STRUKTURA ZAPOSLENIH U USTANOVU

Ustanova je početkom 2019. godine imala 62 radnika, dok je zaključno sa 31.12.2019. godine imala 57 uposlenika i to: Ured direktora i Odjeljenje za ekonomske, pravne i opće poslove 11 zaposlenika, Odjeljenje za ranu intervenciju 8 uposlenika, istureno odjeljenje Dnevni centar Zenica 3, Poslovna jedinica Visoko 16, Poslovna jedinica Tešanj 4 i Poslovna jedinica Žepče/Maglaj 15, s tim da su 2 radnice bile na trudničkom/porodiljnom odsustvu.

U 2018. godini Ustanova je dobila petogodišnju akreditaciju za organizovanje dugoročnog volontiranja. Tu privilegiju u 2019. godini koristi uključivanjem volonterske podrške u radu

Ustanove, a na taj način se omogućuje sticanje volonterskog iskustva za mlade. U toku 2019. godine u Ustanovi je bilo angažovano 6 volontera, od čega 3 osobe po ugovoru o stručnom osposobljavanju.

4. KORISNICI USTANOVE

Korisnici usluga Ustanove su:

- djeca preškolskog uzrasta sa jasno izraženom ometenošću ili rizikom od nastajanja ometenosti kojoj roditelji ili drugi ovlašteni skrbnici ne mogu pružiti odgovarajući psihički ili fizički podsticaj, zbog čega im je neophodna adekvatna intenzivna terapijska i edukacijsko-rehabilitacijska pratnja,
- djeca školskog uzrasta s posebnim potrebama sa područja Zeničko-dobojskog kantona koja se ne mogu uključiti u redovan obrazovni proces zbog svojih posebnih potreba,
- djeca koja pohađaju redovni obrazovni proces, a imaju potrebe za uslugama Ustanove, shodno kadrovskim, materijalnim i tehničkim mogućnostima,
- odrasle osobe s posebnim potrebama, koje su uključene u radno-okupacionu terapiju u Ustanovi.

U konkretnom slučaju, korisnici usluga Ustanove su osobe oštećenoga vida, oštećenoga sluha, s poremećajima govorno-glasovne komunikacije, s poremećajima u ponašanju, s motoričkim oštećenjima, sa smanjenim intelektualnim sposobnostima, PSA/ Poremećaj autističnog spektra, s višestrukim teškoćama u razvoju, te pridružene zdravstvene teškoće.

Korisnici usluga Odjeljenja za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju su sva djeca od rođenja do polaska u školu sa jasno izraženim poteškoćama, ometenošću ili rizikom od nastajanja ometenosti kojoj roditelji ili drugi ovlašteni staratelji ne mogu pružiti odgovarajući psihički i fizički podsticaj.

Korisnici usluga dnevnog centra su djeca, mladi i odrasle osobe sa posebnim potrebama čije posebne potrebe proizilaze iz teškoća.

Broj potencijalnih korisnika, sa liste čekanja u Odjeljenju za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju djece sa posebnim potrebama je 75, a dok je taj broj u dnevnim centrima nešto manji i iznosi 39.

Prema podacima Ustanove, u 2019. godini su omogućene usluge za 408 korisnika sa područja Zeničko-dobojskog kantona.

U Tabeli 1. prikazani su podaci o broju korisnika prema općinama i omogućenim uslugama.

RB	Grad/općine	Korisnici usluga rane intervencija (0-6 godina)	DNEVNI CENTRI			
			Korisnici grupnog rada školskog uzrasta (6-18 godina)	Odrasli korisnici (stariji od 18 godina)	Korisnici Individualnih tretmani	Ukupno Dnevni centar
1.	Breza	1	4	4	0	8
2.	Olovo	9	/	/	/	/
3.	Vareš	0	2	2	10	14
4.	Zavidovići	5	12	7	3	22
5.	Žepče	8	19	8	12	39
6.	Usora	1	0	0	0	0
7.	Doboj Jug	0	3	0	0	3
8.	Tešanj	4	10	12	22	44
9.	Kakanj	9	8	19	1	28

10.	Visoko	27	22	12	1	35
11.	Zenica	121	/	18	/	18
12.	Maglaj	2	3	9	4	16
Ukupno:			83	91	53	
		181	227			

U tabeli je prikazan ukupan broj korisnika Ustanove (408) odnosno ukupan broj korisnika djece do 6 godina (181), te korisnika iz dnevnih centara (227) zavisno od vrste usluge i uzrasta odnosno korisnika grupnog oblika rada školskog uzrasta 83, odraslih korisnika 91, te korisnika samo individualnih tretmana 53. Broj usluga je prikazan i prema mjestu prebivališta odnosno općini/gradu iz kojeg dolaze.

5. USLUGE USTANOVE

U Ustanovi korisnici mogu koristiti usluge:

1. Odjeljenja za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju

Usluge se pružaju kroz individualni i grupni oblik rada (medicinsko-terapeutske usluge, socijalno-pedagoško-psihološke usluge).

Usluge se pružaju kroz ambulantni i mobilni oblik rada. Ambulantni oblik rada provodi se u prostorijama Odjeljenja u prilagođenim uslovima za rad terapeuta, a podrazumijeva zasebne terapeutske prostore za različitu vrstu usluge. Prostorije su opremljene potrebnom opremom i didaktičkim materijalom. Odjeljenje ima opremljenu senzornu sobu, prostoriju za fizioterapijski rad, prostorije za logopedске tretmane sa potrebnim instrumentima i aparatima, te prostorije za edukacijsko-rehabilitacijski podsticaj.

Ukoliko se usluge ne mogu pružiti, iz različitih razloga, u prostorijama Odjeljenja, rad se organizuje mobilno u ranije dogovorenim prostorima poslovnih jedinica Ustanove ili drugim ustanovama sa kojima je uspostavljen protokol o saradnji. U tom slučaju terapeuti nose potrebni didaktički materijal sa sobom i prilagođavaju prostor radu.

2. Dnevnog centra za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama

Usluge se pružaju kroz grupni edukacijsko-rehabilitacijski oblik rada, individualni oblik rada (medicinsko-terapeutske usluge, socijalno-pedagoško-psihološke i savjetodavne usluge), osposobljavanje odraslih, te njegu i zbrinjavanje.

Usluge se pružaju kroz ambulantni, mobilni i patronažni oblik rada. Ambulantni oblik rada podrazumijeva rad u namjenskim prostorijama za grupni i individualni oblik rada u kojem su dostupna sva pomagala i didaktički materijal, oprema i namjenski namještaj. Mobilni oblik rada organizuje se po potrebi u prostorijama ranije dogovorenim u ustanovama sa kojima se saraduje. Patronažno oblik rada se pruža u kućnim uslovima kada se prepozna potreba za tim i kada stručni tim se usaglasi za takav vid usluge. Patronažne posjete porodicama prilikom uključivanja korisnika obavezno, a kasnije i po potrebi, realizuje tim od troje stručnih lica prema utvrđenom protokolu.

Usluge koje je Ustanova pružila korisnicima u toku 2019. godine su:

- dijagnostika, medicinsko-terapeutske rehabilitacije, fizioterapije, logopedija, edukacijsko-rehabilitacijske i psihološke usluge, kao i ostale potrebne usluge za korisnike Ustanove,
- usluge odgoja, osposobljavanja i rehabilitacije za sve korisnike školskog uzrasta koji ne mogu pohađati redovni obrazovni proces shodno raspoloživim kadrovskim i prostornim

- kapacitetima Ustanove,
- usluge radnog osposobljavanja za korisnike odrasle dobi shodno raspoloživim kadrovskim i prostornim kapacitetima radionica koje djeluju u sklopu Ustanove,
- usluge fizikalnog tretmana i govorne terapije za korisnike, kao i za djecu koja pohađaju redovni obrazovni sistem, a imaju potrebu za tim uslugama shodno raspoloživim kadrovskim kapacitetima Ustanove,
- usluge dnevnog zbrinjavanja korisnika, što uključuje obezbjeđivanje jednog obroka- užine i usluge brige za vrijeme boravka u Ustanovi,
- savjetodavne usluge za sve korisnike Ustanove i njihove porodice.

Značajno je istaći da usluge koje se svakodnevno pružaju u Ustanovi su BESPLATNE.

6. IZVJEŠTAJ O RADU POSLOVNIH JEDINICA USTANOVE

Od osnivanja pa do kraja 2019. godine, usluge iz domena poslovanja Ustanove se pružaju u sklopu dnevnih centara za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama i odjeljenja za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju, a dnevni centri su formirani kao poslovne jedinice ili odjeljenja.

Rad Ustanove zasniva se na savremenim stručnim pristupima u radu, koji su aktuelni u svijetu, a prilagođeni su potrebama i karakteristikama za područje Zeničko-dobojskog kantona. Pored prostornih kapaciteta specijalizovano opremljenih za stručni rad, specijalizovanih vozila za prevoz lica sa invaliditetom, Ustanova raspolaže najvrednijim resursom: **stručnim i educiranim kadrom**. Stručni kadar Ustanove kontinuirano radi na daljoj edukaciji i usavršavanju, a čine ga multidisciplinarni timovi po poslovnim jedinicama. Multidisciplinarni tim čine edukator-rehabilitator, defektolog- oligofrenolog, defektolog-logoped, bacholer edukacije-rehabilitacije, socijalni pedagog, pedagog- psiholog, pedagog, socijalni radnik i fizioterapeut. Specifičnost timova po poslovnim jedinicama je prilagođenost potrebama područja u kojem se pružaju usluge, odnosno potreba korisnika.

Ustanova raspolaže sa pet prostornih jedinica, namjenski izgrađenih za rad sa djecom i odraslim osobama sa posebnim potrebama i to kako slijedi:

- 600m²- Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju u Zenici,
- 1084 m² – Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Visoko uz korištenje 150 m² prostora u objektu JU Dom porodica Zenica za potrebe isturenog odjeljenja u Zenici,
- 900 m²- Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Žepče/Maglaj uz korištenje 217 m² prostora u prizemlju objekta JU Centar za socijalni rad Maglaj za potrebe isturenog odjeljenja u Maglaju,
- 278,79 m² – Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Tešanj.

6.1. Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju Zenica

Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju Zenica (u daljem tekstu: Odjeljenje) pruža usluge u Zenici u prostorijama namjenski opremljenim za pružanje konkretnih tretmana terapeuta.

Osoblje Odjeljenja je u kvalitetu i kvantitetu fleksibilno prilagođeno regionalnoj potrebi za podsticajem, savjetodavnim i interventnim mjerama.

Interdisciplinarni tim Odjeljenja čine profesionalci kroz sljedeća područja:
Edukacijsko-rehabilitacijsko i psihološko područje:

- Edukator- rehabilitator,
- Defektolog oligofrenolog,
- Psiholog,

Medicinsko- terapeutske usluge:

- Fizioterapeut,
- Logoped,

Po prijemu djeteta u Odjeljenje za ranu intervenciju, a po uputi ljekara, nadležnih centara za socijalni rad odnosno općinskih službi socijalne zaštite, kao i odgovarajućih ustanova za predškolski odgoj i obrazovanje, dijete prolazi kroz proceduru ulazne dijagnostike koju realizuje tim stručnjaka iz edukacijsko- rehabilitacijskog, psihološkog i medicinsko-terapeutskog područja. Stručni tim definiše ciljeve rada i ključnog terapeuta za dijete i porodicu.

S obzirom na to da je kroz *Strateški plan za unapređenje ranog rasta i razvoja djece u Federaciji Bosne i Hercegovine* prvi put usvojen dokument koji se temelji na intersektorskom djelovanju (Politika ranog rasta i razvoja djece u FBiH), od izuzetne važnosti je kontinuirano zagovaranje značaja integrisanog pristupa relevantnih sektora u društvu na unapređenju ranog rasta i razvoja djece, u čemu je Ustanova od početka svoga rada ulagala napore i davala svoj doprinos. Rad tima Odjeljenja temelji se interdisciplinarnom pristupu što ga čini jedinstvenim u FBiH kao model dobre prakse.

U ovom procesu poseban fokus se davao senzibilizovanju javnosti. Navedeno zahtijeva stalno, sveobuhvatno djelovanje u promovisanju pravilnog ranog rasta i razvoja djece i stvaranje okruženja koje će pozitivno utjecati na porodicu i društvo kada je riječ o zdravom početku života mladih osoba, budućih roditelja, trudnica i porodilja, porodica s djecom, djece od rođenja do desete godine života.

Terapeut u svom radu definiše i individualni porodični plan usluga i individualni edukacijski plan usluga. Kontinuiranim transdisciplinarnim savjetovanjem sa članovima tima, dijete i porodica bivaju pod nadzorom svakog člana tima.

Stručni tim Odjeljenja rane intervencije čine: defektolog- oligofrenolog, edukator-rehabilitator, psiholog, tri logopeda i fizioterapeut.

Pored ovih usluga, terapeuti u Ustanovi svakodnevno stoje na raspolaganju roditeljima i starateljima za konsultacije. Konsultacije se obavljaju pri svakom tretmanu, odnosno na kraju tretmana kada terapeut izvijesti roditelja/staratelja o odrađenom tretmanu i napretku korisnika. Pored toga organizuju se roditeljski sastanci svaka tri mjeseca na kojima se sa roditeljima razgovara o načinu rada, smjernicama za dalji rad sa korisnicima i slično.

U periodu od januara do decembra 2019. godine kroz Odjeljenje usluge je koristilo ukupno 181 korisnik, odnosno u prosjeku je oko 105 djece mjesečno primalo usluge individualnih ili grupnih podsticaja pri našem Odjeljenju.

U izvještajnom periodu relizirano je 768 logopedskih podsticajnih jedinica, 392 podsticaja fizioterapeuta, 730 podsticaja edukator-rehabilitatora i dipl. oligofrenologa, te 456 podsticaja psihologa. Ukupno je relizirano 490 grupnih podsticaja u kojem su usluge rada pružala po dva terapeuta u jednoj grupi. Na prvom pregledu- ulaznoj dijagnostici bilo je 179 djece u toku godine. Realizovana su 32 sata savjetodavnog rada sa roditeljima, obavljene dvije kućne posjete (patronaža), urađeno 110 stručnih procjena, te utrošeno 280 sati na edukaciju stručnih lica Odjeljenja.

Prilikom pružanja usluga Odjeljenja shodno potrebama korisnika rad je realizovan ambulantno u terapeutskim prostorijama Ustanove, te na terenu kroz mobilni rad tima u prostorijama:

- Poslovne jedinice Visoko gdje su kontinuirano pružane usluge edukatora-rehabilitatora,

fizioterapeuta i logopeda koji su radili sa korisnicima sa područja općina Kakanj, Visoko, Breza i Vareš a za koje je Stručni tim Odjeljenja na osnovu određenog kriterija odredio pružanje usluga u prostorijama bliže mjestu stanovanja djeteta,

- Poslovne jedinice Žepče/Maglaj u kojoj je defektolog-oligofrenolog radio sa djecom za koju je procijenjena i utvrđena potreba rada na prostoru bližem mjestu stanovanja djeteta, a korisnici dolaze sa područja Žepča, Maglaja i Zavidovića,

- JU Centar za socijalni rad Olovo gdje su pružane su usluge logopeda i psihologa za djecu za koju je procijenjena potreba mobilnog rada,

- JU Dom porodica Zenica usluge je pružao fizioterapeut za bebe i djecu bez roditeljskog staranja,

Mobilni tim Odjeljenja je tim stručnjaka Odjeljenja koji u skladu sa potrebama odlaze na teren i pružaju usluge korisnicima koji nisu u mogućnosti dolaziti na terapije ambulantno. Nemogućnost dolazaka varira od zdravstvenog stanja djeteta (ako je dijete nepokretno, ili jako bolesno) ili zbog zbog socijalnih i materijalnih problema porodice iz koje dijete/korisnik dolazi.

Tabela 2: Broj korisnika Odjeljenja prema gradu/općinama

Te ša nj	M agl aj	Že pč e	Za vi do vić i	Ze nic a	Ka ka nj	Vi so ko	Br ez a	Ol ov o	Va reš	Us or a	Do bo j Ju g
4	2	8	5	115	9	27	1	9	0	1	0

Od dodatnih aktivnosti u prethodnoj godini u sklopu rada Odjeljenja organizovane su razne aktivnosti edukacijskog, zabavnog i informativnog karaktera za roditelje i zajednicu, a neke od njih su:

- **21.02. Interaktivna radionica: Izazovi i rješenja u autizmu** gdje su prisustvovala predstavnice Odjeljenja i razmijenile iskustva sa kolegama iz sličnih ustanova,
- **27.02. Stručno predavanje za fizioterapeute Ustanove u vodstvu dipl. fizioterapeuta**, Melisr Čančar, certificiranog terapeuta po Vojta metodi rada kao vid interne edukacije uposlenika što je redovna praksa Ustanove da uposlenik po završenoj edukaciji svoje iskustvo i znanje prenosi na druge uposlenike,
- **Okrugli sto: Položaj osoba sa Down Sy u društvenoj zajednici** koje je organizovano na nivou Ustanove, te kroz rad Odjeljenja ostvarena saradnja sa roditeljima koji su prenijeli svoje iskustvo kao roditelj djeteta sa Down sindromom,
- **Gostovanje na tv emisiji u povodu Međunarodnog dana svjesnosti o autizmu**,
- **11.07. Zajedničke aktivnosti uređenja dvorišta sa korisnicima**- radionica bojenja kao redovna aktivnost Odjeljenja s ciljem organizovanja neformalnog druženja uposlenika sa djecom i roditeljima,
- **19.07. Završna manifestacija za predškolce**- korisnike Ustanove kao tradicionalno ispraćanje djece korisnika grupnog oblika rada Odjeljenja koji kreću u redovne škole,
- **04.11 Edukativno predavanje JU „Predškolski odgoj i obrazovanje“ Visoko na temu „Kako poticati govorno- jezički razvoj kod djece“**, aktivnosti saradnje sa Ustanovama predškolskog odgoja s ciljem edukacije i savjetovanja pedagoškog osoblja tih ustanova,

- **18.12. Dani otvorenih vrata Odjeljenja**, tradicionalna manifestacija promocije rada Odjenjenja,
- **27.12. Novogodišnja zabava i druženje sa korisnicima i roditeljima.**

6.2. Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Visoko

Zgrada Poslovne jedinice Dnevni centar Visoko nalazi se između općina Visoko i Kaknja, u naselju Dobrinje. Ovaj Dnevni centar namjenski je napravljen i opremljen za potrebe djece i odraslih osoba s posebnim potrebama. Prvobitno je funkcionisao kao pilot projekat, da bi 2016. godine ušao u sastav Ustanove. U sklopu objekta nalaze se dvorište sa dječijim igralištem i platenikom, koji služe za redovne tretmane sa korisnicima.

U toku 2019. godini u sklopu rada ove Poslovne jedinice pružane su usluge za ukupno 85 korisnika, djece, mladih i odraslih osoba s posebnim potrebama sa područja četiri općine.

Dnevni centar Visoko, kao vid pomoćne usluge, redovno vrši prevoz korisnika sa svoja dva vozila prilagođena za osobe s invaliditetom (broj sjedišta 8+1).

Grupni rad s djecom školskog uzrasta realizovan je u periodu od januar-juni, te septembar-decembar, 2019. godine, a pohađalo je ukupno 37 korisnika i to:

- Niži nivo: 17 korisnika, dvije grupe
- Srednji nivo: 11 korisnika,
- Viši nivo: 9 korisnika.

Period januara, te juli- august je vrijeme odmora odnosno raspusta korisnika.

U prvoj polovini 2019. godine realizovano je od 92 planirana dana i 460 sati, 90 dana odnosno 450 sati, dok je u drugoj polovini planirano 86 dana ili 460 sati, a realizovano 84 dana ili 450 sati, koji su realizovani kroz edukativne aktivnosti u Dnevnom centru Visoko i kroz planirane vannastavne aktivnosti. U toku radne godine korisnici koriste zimski i ljetni raspust, u skladu sa Planom rada. Ukupan broj izostanaka korisnika je 903 i uglavnom se radi o bolesti ili sličnim opravdanim izostajanjima.

Za vrijeme raspusta za korisnike, uposlenici također odlaze na predviđeni godišnji odmor. Nakon povratka uposlenika sa godišnjih vrši se priprema dokumentacije potrebne za rad sa korisnicima, pripremanje prostorija, te didaktičkog materijala.

Aktivnosti provođene prema godišnjem planu i programu koji je prije početka godine napisan i prilagođen tako da bude mnogo više prilagođen samim korisnicima, njihovim sposobnostima i interesima te je kao takav znatno više i realizovan u odnosu na prethodne godine.

Prema procjenama voditelja grupa najveći procenat realizacije aktivnosti je u područjima Briga o sebi i samozbrinjavanje, Kreativno stvaralaštvo i igra, Komunikacija i jezik, Domaćinstvo, Sport, a zatim slijede područja u kojima su aktivnosti većim dijelom uspješno realizovane kao što su Upoznavanje okoline i socijalizacija, Perceptivno- kognitivni razvoj, Radni odgoj kako i inače biva.

Kroz individualne tretmane pružale su se usluge logopeda i fizioterapeuta, te edukatora-rehabilitatora u skladu sa mogućnostima. Zbog poteškoća sa manjkom kadra, terapeuti su često radili poslove asistiranja u grupnom obliku rada, kao prioritetnom, čime se umanjivao individualni terapijski rad što je negativna praksa u svim dnevnim centrima.

Obavljani su savjetodavni razgovori sa roditeljima, patronažne posjete kući te edukacija roditelja.

Rad sa odraslim korisnicima realizovan je u sklopu Odjeljenja za rad sa odraslim korisnicima

sa posebnim potrebama sa tri radna instruktora i sociopedagoškim saradnikom, a sve u sklopu četiri radionička područja i jednom grupom za zbrinjavanje i njegu;

1. Obrada i prerada drveta,
2. Obrada i prerada tekstila,
3. Radionica Domaćinstva,
4. te Održavanje vrta i dvorišta.

Usluge je koristilo 37 odraslih korisnika sa područja sve četiri općine.

Korisnicima su pored radne obuke pružane usluge individualne podrške s ciljem usvajanja i unapređenja životnih vještina i nošenja sa svakodnevnim poteškoćama, te bogaćenja svakodnevnice pojedinca. Obavljano je 245 savjetodavnih razgovora sa roditeljima, individualno i grupno te 9 patronažnih posjeta kući.

S obzirom na udaljenost i pružanje usluga jednog centra korisnicima iz više općina jedan od vidova pružanja usluga jeste i podrška u organizaciji dolazaka odnosno prevoza korisnika. Shodno tome, prema utvrđenim potrebama korisnika, kriterijima i tehničkim mogućnostima Ustanove korisnici u Dnevni centar dolaze vlastitim prevozom, samostalno javnim prevozom, te organizovanim prevozom kombijem- zavisno od mogućnosti, postavljenih ciljeva i kapaciteta. Samostalni dolasci korisnika javnim prevozom su dugogodišnja ulaganja, rad stručnih lica i saradnja sa roditeljima i lokalnom zajednicom u pravcu osamostaljivanja korisnika i korištenja javnog prevoza za dolaske u Dnevni centar ali i osamostaljivanja u svakodnevnom životu.

Ukoliko se procijeni da korisnik ne može samostalno da dolazi u Dnevni centar, obezbjeđuje se prevoz specijalizovanim vozilom sa rampom.

Solidarno, zbog ograničenih kapaciteta, roditelji također učestvuju u prevozu korisnika određenim danom.

Od vannastavnih aktivnosti u prethodnoj godini organizovano je:

- **Obilježavanje Dana osoba s Down sindromom** kao redovna aktivnost Ustanove realizuje se s ciljem podizanja svijesti o potrebi unapređenja kvalitete života osoba sa Down sindromom. U realizaciji ovih aktivnosti, koje budu zabavnog i edukativnog karaktera, učestvuju uposlenici u saradnji sa korisnicima, roditeljima i društvenom zajednicom.

- **Dan otvorenih vrata „Inkluzivne sportske igre“** kao tradicionalna manifestacija gdje svako zainteresovan može posjetiti Dnevni centar i upoznati se sa radom, korisnicima i uposlenicima. Na ovaj način radi se na senzibilitetu društva, a aktivnosti Inkluzivnih sportskih igara podrazumijevali su učešće djece sa i bez teškoća sa područja Ze-do kantona s ciljem druženja i zajedničkih zabavnih i sportskih aktivnosti. Ovo su bile prve organizovane inkluzivne igre u BiH.

- **Posjeta od strane predstavnika Udruženja RVI Visoko,**

- **Posjeta od strane predstavnika OŠ „Musa Ćazim Ćatić“ Visoko,**

- **Posjeta od strane predstavnika „Franjevačka klasična gimnazija“ Visoko,**

- **Posjeta odraslih korisnika i obilazak „Bašta organska proizvodnja“ Visoko** kroz aktivnosti Odjeljenja za rad sa odraslim osobama s posebnim potrebama i Radionice za održavanje vrta i dvorišta,

- **Druženje odraslih korisnika u restoranu Titanik, Lašva-** redovna jednogodišnja aktivnost odraslih korisnika Ustanove s ciljem socijalizacije i druženja,

- **Posjeta od strane delegacije Ambasade SR Njemačke,**

- **Posjeta od strane volonterske organizacija Malteser Njemačka,**

- **Izlet roštilj korisnika školskog uzrasta-** redovna praksa Odjeljenja u radu sa djecom školskog uzrasta i realizuje se dva puta godišnje s ciljem socijalizacije korisnika i boravka u prirodi.

- **Terapijsko jahanje u konjičkom klubu „Vilenjak“ Visoko** kao resurs u radu sa korisnicima realizovan je sa svim korisnicima Dnevnog centra u etapama i prilagođeno potrebama svakog korisnika,

- **Učešće odraslih korisnika na sajmu Halal Fair Sarajevo** kao vid samopromocije Ustanove i proizvoda nastalih u radnom osposobljavanju korisnika,

- Učešće odraslih korisnika na Sajmu organske proizvodnje Visoko kao vid samopromocije i proizvoda nastalih u radu korisnika u plasteničkog i vanplasteničkoj proizvodnji,
- Učešće odraslih korisnika na sajmu Arheološki park Visoko druženje i promocija rada Dnevnog centra Visoko,
- Posjeta djece školskog uzrasta humanitarnom bazaru Vrtić Visoko,
- Jesenji izlet djece školskog uzrasta u Vatrogasni dom Kakanj,
- Učešće na Sportskim igrama Oaze Sarajevo,
- Obilježavanje Dječije nedjelje (posjeta Muzeju Kakanj i posjeta Centralnoj manifestaciji u Zenici) kao vid saradnje sa lokalnom zajednicom i ustanovama od kulturnog značaja,
- Izlet odraslih korisnika u Park Ravne 2 Visoko,
- Posjeta manifestaciji Veseli oktobar u Visoko,

Značano je spomenuti da je većina aktivnosti Ustanove sprovedene sa reusursima same Ustanove bez značajne podrške iz drugih fondova ili namjenskih sredstava. Ono što je važno istaći je saradnja i finansijska pomoć Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ZDK u obilježavanju centralne manifestacije „Dječija nedjelja“, kao i projekta terapijsko jahanje u konjičkom klubu „Vilenjak“ Visoko.

Tabela 1: Godišnji izvještaj fizioterapeutskog rada

Individualni podsticaj	Planirani	Ostvareni
	621	453
Grupni rad	Planirani	Ostvareni
	70	58
Savjetodavni rad	Planirani	Ostvareni
	9	9
Ulazna dijagnostika	Planirani	Ostvareni
	5	5

Tabela 2: Godišnji izvještaj logopedskog rada

Individualni podsticaj	Planirani	Ostvareni
	704	649
Savjetodavni rad	Planirani	Ostvareni
	0	0
Ulazna dijagnostika	Planirani	Ostvareni
	10	9

Tabela 3: Godišnji izvještaj edukacijsko- rehabilitacijskog rada

Individualni podsticaj	Planirani	Ostvareni
	115	16
Grupni rad	Planirani	Ostvareni
	Na zamjeni	Na zamjeni
Savjetodavni rad	Planirani	Ostvareni
	5	5
Ulazna dijagnostika	Planirani	Ostvareni
	8	7

Tabela 4: Dnevni centar Visoko- broj korisnika centra po općinama u 2019. godini

BROJ KORISNIKA PO OPĆINAMA MJESEC	VISOKO	KAKANJ	BREZA	VAREŠ	UKUPNO
1.	35	23	8	11	77
2.	35	23	8	11	77
3.	35	23	8	11	77
4.	35	26	8	10	79
5.	35	26	8	10	79
6.	35	26	8	10	79
7.	35	26	8	10	79
8.	35	26	8	10	79
9.	35	25	8	10	78
10.	35	25	8	10	78
11.	37	24	8	11	80
12.	37	24	8	11	80

Tabela 5: Broj korisnika Odjeljenja u radu sa djecom školskog uzrasta

BROJ KORISNIKA PO GRUPAMA MJESEC	Niži nivo	Srednji nivo	Viši nivo
1.	17	11	9
2.	17	11	9
3.	17	11	9
4.	17	11	10

5.	17	11	10
6.	17	11	9
7.	17*	11*	9*
8.	17*	11*	9*
9.	15	9	9
10.	16	9	9
11.	16	9	9
12.	16	9	9

*Raspust/odmor

Tabela 6: Broj korisnika Odjeljenja u radu sa odraslim korisnima

BROJ KORISNIKA PO GRUPAMA	Odjeljenje u radu sa odraslim	Radne grupe	Grupa za zbrinjavanje i njegu
MJESEC			
1.	33	26	7
2.	33	26	7
3.	33	26	7
4.	33	26	7
5.	33	26	7
6.	31	24	7
7.	32	25	7
8.	33	26	7
9.	37	29	8
10.	37	30	7
11.	38	31	7
12.	38	31	7

Tabela 7: Broj korisnika individualnog oblika rada

BROJ KORISNIKA PO GRUPAMA	Logoped	Fizioterapeut	Edukator-rehabilitator

MJESEC			
1.	7	1	1
2.	7	1	1
3.	7	1	1
4.	8	1	1
5.	8	1	1
6.	6	1	1
7.	6	1	1
8.	6	1	1
9.	6	1	1
10.	7	1	1
11.	6	1	1
12.	1	1	1

Napomena: Terapeuti su radili sa korisnicima grupnog oblika rada Dnevnog centra i oni brojčano nisu prikazani u tabeli iznad. Ovaj broj predstavlja broj korisnika samo individualnog oblika rada, a to su uglavnom djeca koja pohađaju redovan obrazovni program, ali koriste dodatno usluge Ustanove shodno potrebama. Značajno je spomenuti da se ostvaruje saradnja sa obrazovnim ustanovama, uglavnom lokalnim osnovnim školama gdje učenici škola koriste usluge terapeuta Ustanove, a sa OŠ Mula Mustafa Bašeskija Visoko i OŠ Kulin ban Visoko je potpisan protokol o saradnji o pružanju stručne savjetodavne podrške radu učitelja koji rade sa djecom sa poteškoćama u razvoju.

6.2.1. Odjeljenje Dnevni centar Zenica

Istureno Odjeljenje Dnevnog centra Visoko u Zenici realizuje rad koristeći prostorije JU „Dom porodica“ Zenica sa prostorom na cca 100 m².

U sklopu ovog odjeljenja pružile su se usluge za 18 odraslih korisnika sa posebnim potrebama sa područja Grada Zenice i okolnih mjesta.

Rad sa odraslim korisnicima realizovan je sa jednim radnim instruktorom, stručnim saradnikom i asistentom u radu, a sve u sklopu grupe za zbrinjavanje i njegu, te grupe za radno osposobljavanje kroz područja obrade i prerade tekstila.

Korisnicima su pored radne obuke pružane usluge individualne podrške s ciljem usvajanja i unapređenja životnih vještina i nošenja sa svakodnevnim poteškoćama, te bogaćenja svakodnevnice pojedinca. Ostvarivana je saradnja sa lokalnom privredom s ciljem unapređenja rada i radne obuke te prepoznavanja potencijala.

Sa roditeljima su obavljani uglavnom grupni razgovori i sastanci, te po potrebi i individualni rad.

Od dodatnih aktivnosti u prethodnoj godini organizovana je saradnja sa JU Muzej grada Zenice, Gradom Zenica, Udruženjem „Zvijezda“, lokalnim radio i tv stanicama i portalima, lokalnim obrtima, firmama za proizvodnju te JU Bosansko narodno pozorište Zenica.

Izvedene su predstave u sklopu Dana otvorenih vrata odnosno „Dane radosti“ gdje je izvedena praktična vježba pokaza izrade lutki u narodnoj nošnji, a koje su izrađivane u saradnji sa Gradskim muzejom. Organizovana su i neformalna druženja i izleti za korisnike i roditelje.

Tabela 1: Broj korisnika Odjeljenja u radu sa odraslim korisnima

BROJ KORISNIKA PO GRUPAMA MJESEC	Odjeljenje u radu sa odraslim	Radne grupe	Grupa za zbrinjavanje i njegu
1.	17	10	7
2.	17	10	7
3.	17	10	7
4.	17	10	7
5.	17	10	7
6.	17	10	7
7.	18	11	7
8.	18	11	7
9.	18	11	7
10.	18	11	7
11.	18	11	7
12.	18	11	

6.3. Poslovna jedinica Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Žepče/Maglaj

Poslovna jedinica Dnevni centar Žepče/Maglaj (u daljem tekstu: Dnevni centar Žepče) realizuje rad na dvije lokacije: u Općini Žepče i u Općini Maglaj. Rad u Općini Maglaj se realizuje pri Odjeljenju za rad sa odraslim korisnicima, dok je zgrada u Općini Žepče (najnovije gradnje u Ustanovi) omogućava uslove za rad sa djecom školskog uzrasta, grupno i individualno, te odraslim korisnicima sa posebnim potrebama. U sklopu prostora oba objekta nalaze se dvorišta sa prostorom za igralište, plasteničku i vanplasteničku proizvodnju.

U sklopu rada ove poslovne jedinice u toku 2019. godine pružene su usluge za ukupno 77 korisnika sa područja tri općine koje Poslovna jedinica pokriva.

Dnevni centar Žepče iako raspolaže sa dva vozila prilagođena za osobe s invaliditetom (broj sjedišta 8+1), usluge prevoza, zbog manjka tehničkog kadra, vrše se jednim vozilom što ne zadovoljava potrebe svih korisnika i otežava organizaciju rada. Pored organizovanog prevoza kombijem, shodno procijenjenim kapacitetima korisnika i postavljenim ciljevima u pravcu osamostaljivanja, kakva je praksa i u drugim organizacionim jedinicama, ostvaruje se saradnja sa

lokalnim prevoznicima čije usluge koriste korisnici koji samostalno dolaze i odlaze iz Dnevnog centra javnim prevozom. To su uglavnom odrasli korisnici. Pored toga, zbog velikog obima i potrebe neki roditelji dovoze i odvoze svoju djecu.

Grupni rad s djecom školskog uzrasta realizovan je u periodu od januar-juni, te septembar-december, 2019. godine, a pohađalo je ukupno 32 korisnika i to:

- Niži nivo: 9 korisnika,
- Srednji nivo: 10 korisnika,
- Viši nivo: 13 korisnika.

Period januara, te juli-august je vrijeme odmora odnosno raspusta korisnika.

U 2019. godini realizovano je 207 dana i 1035 sati koji su realizovani kroz edukativne aktivnosti u prostorijama Dnevnog centra i kroz planirane vannastavne aktivnosti. U toku radne godine korisnici koriste zimski i ljetni raspust, u skladu sa Planom rada.

Za vrijeme raspusta za korisnike, uposlenici također odlaze na predviđeni godišnji odmor. Nakon povratka uposlenika sa godišnjih odmora, vrši se priprema dokumentacije potrebne za rad sa korisnicima, pripremanje prostorija, te didaktičkog materijala. U ovom periodu pružaju se usluge savjetodavnog rada sa roditeljima, organizuju patronažne posjete kući i prati rad i napredak korisnika za vrijeme odmora.

Aktivnosti provođene prema godišnjem planu i programu, koji je prije početka godine napisan i prilagođen samim korisnicima, njihovim sposobnostima i interesima te je kao takav znatno više i realizovan u odnosu na prethodne godine.

Kroz individualne tretmane pružale su se usluge edukatora-rehabilitatora, pedagoga-pisihologa, logopeda i fizioterapeuta. Zbog poteškoća sa manjkom kadra, kako je praksa i u drugim centrima, terapeuti su često radili poslove asistiranja u grupnom obliku rada, kao prioritonom, čime se umanjivao individualni terapijski rad.

Obavljano je 231 savjetodavnih razgovora sa roditeljima, 30 patronažnih posjeta kući, te edukacije roditelja. Specifično za ovu Poslovnu jedinicu jeste da jedan dio usluga fizioterapeut pruža na terenu u kućnim uslovima, te je iste pružao do septembra 2019. godine

Rad sa odraslim korisnicima realizovan je u sklopu Odjeljenja za rad sa odraslim korisnicima sa posebnim potrebama i to radnim angažmanom tri radna instruktora i sociopedagoškim saradnikom na dvije lokacije u općinama Žepče i Maglaj, a sve u sklopu četiri radionička područja;

1. Obrada i prerada drveta,
2. Obrada i prerada tekstila,
3. Radionica Domaćinstva,
4. Održavanje vrta i dvorišta.

Usluge je koristilo u 2019. godini ukupno 27 odraslih korisnika sa područja sve tri općine. Korisnicima su, pored radne obuke, pružane usluge individualne podrške s ciljem usvajanja i unapređenja životnih vještina i nošenja sa svakodnevnim poteškoćama, te bogaćenja svakodnevnice pojedinca u skladu sa kapacitetima Poslovne jedinice.

Praksa Poslovne jedinice je da korisnici u dnevni centar dolaze vlastitim prevozom, samostalno javnim prevozom, te organizovanim prevozom kombijem koje je dosta otežano i karakteristično zbog velikog geografskog područja koje pokriva Poslovna jedinica Žepče/Maglaj i same udaljenost od porodičnih kuća korisnika do dnevnog centra.

Od vannastavnih aktivnosti u prethodnoj godini održano je:

- **Obilježavanje Dana logopeda** kroz organizovanu edukativnu radionicu u JU Dječiji vrtić Maglaj

- **Obilježavanje Svjetskog dana osoba sa Down sindromom** kroz prigodne aktivnosti sa korisnicima i učešće na Okruglom stolu u organizaciji Ustanove,
- **Obilježavanje Dana svjesnosti o autizmu** zajedničkim aktivnostima sa korisnicima,
- **Dani otvorenih vrata PJ Žepče/Maglaj-** druženja, zajedničke aktivnosti sa društvenom zajednicom, promocije i edukacije,
- **Radionica u saradnji sa KŠC „Don Bosco“ Žepče** u vidu sportskih i edukacijskih aktivnosti naših korisnika i učenika škole,
- **Radionica u saradnji sa OŠ „Fra Grga Martić Ozimica“ Žepče-** druženje djece sa i bez teškoća u razvoju,
- **Novogodišnje druženje sa roditeljima i korisnicima** kao tradicionalni vid druženja i obilježavanja uspješnog perioda rada u toku godine

Tabela 1: Godišnji izvještaj edukacijsko- rehabilitacijskog rada

Individualni podsticaj	Planirani 230	Ostvareni 75
Grupni rad	Planirani Na zamjeni	Ostvareni Na zamjeni
Savjetodavni rad	Planirani 10	Ostvareni 10
Ulazna dijagnostika	Planirani 0	Ostvareni 0

Tabela 2: Godišnji izvještaj logopedskog rada

Individualni podsticaj	Planirani 742	Ostvareni 358
Savjetodavni rad	Planirani 30	Ostvareni 30
Ulazna dijagnostika	Planirani 6	Ostvareni 6

Tabela 3: Godišnji izvještaj fizioterapeuskog rada

Individualni podsticaj	Planirani 502	Ostvareni 203
Grupni rad	Planirani	Ostvareni
Savjetodavni rad	Planirani 21	Ostvareni 21
Ulazna dijagnostika	Planirani 0	Ostvareni 0

Tabela 4: Dnevni centar Žepče/Maglaj- broj korisnika centra po općinama u 2019. godini

BROJ KORISNIKA PO OPĆINAMA	ŽEPČE	ZAVIDOVIĆI	MAGLAJ
MJESEC			
1.	36	19	15

2.	36	19	15
3.	36	19	15
4.	38	19	18
5.	37	19	18
6.	37	19	18
7.	37	19	18
8.	37	19	18
9.	34	20	18
10.	34	20	18
11.	34	20	18
12.	34	20	18

Tabela 5: Broj korisnika Odjeljenja u radu sa djecom školskog uzrasta

BROJ KORISNIKA PO GRUPAMA MJESEC	Niži nivo	Srednji nivo	Viši nivo
2.	9	10	13
3.	9	10	13
4.	9	10	13
5.	9	10	13
6.	9	10	13
7.	9*	10*	13*
8.	9*	10*	13*
9.	9	10	13
10.	9	10	11
11.	9	10	11
12.	9	10	11

Napomena:* Raspust/Odmor

Tabela 6: Broj korisnika Odjeljenja u radu sa odraslim korisnima

BROJ KORISNIKA PO GRUPAMA MJESEC	Odjeljenje u radu sa odraslim	Radne grupe	Grupa za zbrinjavanje i njegu
2.	24	24	0
3.	24	24	0
4.	24	24	0
5.	24	24	0
6.	24	24	0
7.	24	24	0
8.	24	24	0
9.	26	26	0
10.	27	27	0
11.	27	27	0

12.	27	27	0*
-----	----	----	----

Napomena: * Stvorila se potreba za formiranjem grupe za zbrinjavanje i njegu.

Tabela 7: Broj korisnika individualnog oblika rada

BROJ KORISNIKA PO GRUPAMA MJESEC	Logoped	Fizioterapeut	Edukator-rehabilitator
1.	8	5	/
2.	8	5	/
3.	9	5	/
4.	12	5	5
5.	13	5	3
6.	13	5	3
7.	12	5	3
8.	12	5	3
9.	10	5	3
10.	11	5	3
11.	11	5	3
12.	11	4	3

Napomena: Terapeuti su radili sa korisnicima grupnog oblika rada i oni brojčano nisu prikazani u tabeli iznad. Ovaj broj predstavlja broj korisnika samo individualnog oblika rada, a to su uglavnom djeca koja pohađaju redovan obrazovni program ali koriste dodatno usluge Ustanove shodno potrebama. Značajno je spomenuti da se ostvaruje saradnja sa obrazovnim ustanovama, uglavnom lokalnim osnovnim školama gdje učenici škola koriste usluge terapeuta Ustanove.

6.4. Poslovna jedinica Dnevni centra za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Tešanj

Poslovna jedinica Dnevni centar Tešanj (u daljem tekstu: Dnevni centar Tešanj) u toku 2019. godine je pružio usluge za ukupno 47 korisnika u izgrađenim i opremljenim prostorijama u vlasništvu Općine Tešanj koji je ustupljen na korištenje Ustanovi.

Ukupan broj korisnika u 2019. godine je 47 i to 35 djece školskog uzrasta i 12 odraslih korisnika.

Veliki izazov u Dnevnom centru Tešanj jeste organizacija dolazaka i odlazaka korisnika, odnosno prevoza specijalizovanim vozilom, s obzirom da Ustanova u ovoj Poslovnoj jedinici nema radnika raspoređenog na poslove vozač-kurir koje bi obavljalo poslove radnog mjesta, pa poslove preuzima stručno osoblje što predstavlja veliki izazov u održavanju kvalitete rada. Pored ovog načina dolazaka korisnika, roditelji solidarno učestvuju u manjem obimu, a korisnici zbog neadekvatnog javnog prevoza ne mogu dolaziti samostalno autobusom.

Grupni rad s djecom školskog uzrasta realizovan je u periodu od januar-juni, te septembar-decembar, 2019. godine, a pohađalo je ukupno 10 korisnika i to:

- Niži nivo: / korisnika,
- Srednji nivo: 4 korisnika,
- Viši nivo: 6 korisnika.

Period januara, te juli- august je vrijeme odmora odnosno raspusta korisnika.

U prvoj polovini 2019. godine realizovano je 94 radna dana dana odnosno 470 sati, koji su realizovani kroz edukativne aktivnosti u prostorijama Dnevnog centra i kroz planirane vannastavne aktivnosti. U toku radne godine korisnici koriste zimski i ljetni raspust, u skladu sa Planom rada.

Za vrijeme raspusta za korisnike, uposlenici također odlaze na predviđeni godišnji odmor. Nakon povratka uposlenika sa godišnjih odmora vrši se priprema dokumentacije potrebne za rad sa korisnicima, pripremanje prostorija, te didaktičkog materijala.

Aktivnosti provedene prema godišnjem planu i programu koji je prije početka godine napisan i prilagođen tako da bude mnogo više prilagođen samim korisnicima, njihovim sposobnostima i interesima te je kao takav znatno više i realizovan u odnosu na prethodne godine.

Kroz individualne tretmane pružale su se usluge edukatora- rehabilitatora, logopeda i fizioterapeuta. Zbog poteškoća sa manjkom kadra, terapeuti su često radili poslove asistiranja u grupnom obliku rada, kao prioritetnom, čime se umanjivao tretmanski individualni terapijski rad i radila reorganizacija rada Poslovne jedinice.

Obavljena su 73 savjetodavna razgovora sa roditeljima, grupno i individualno, shodno potrebama. Prepoznata potreba kontinuiranog rada sa roditeljima što je jedan od ciljeva u 2020. godini.

Rad sa odraslim korisnicima realizovan je radno osposobljavanje uglavnom u području obrade i prerade drveta. Usluge je koristilo 12 odraslih korisnika sa područja Općine Tešanj.

Korisnicima su, pored radne obuke, pružane usluge individualne podrške s ciljem usvajanja i unapređenja životnih vještina i nošenja sa svakodnevnim poteškoćama, te bogaćenja svakodnevnice pojedinca u skladu sa kapacitetima poslovne jedinice.

S obzirom na udaljenost od Dnevnog centra, korisnici dolaze vlastitim prevozom sa roditeljima ili članovima porodice, te organizovanim prevozom kombijem.

Od vannastavnih aktivnosti u prethodnoj godini održano je:

- **Obilježavanje Dana logopeda** kroz organizovanu edukativnu radionicu u JU Dječiji vrtić Maglaj u saradnji sa PJ Dnevni centar Žepče/Maglaj,
- **Obilježavanje Svjetskog dana osoba sa Down sindromom** kroz prigodne aktivnosti sa korisnicima i učešće na Okruglom stolu u organizaciji Ustanove,
- **02.04. obilježeni su Dani Svjesnosti o autizmu** posjetom korisnika na farme konja u

- Kraševu,
- **09.09.-20.09.2019. organizovana edukativna druženja „Škola ribolova“** gdje su korisnici učestvovali u edukaciji i kasnijim takmičenjima u ribolovu i druženju sa djecom bez teškoća u razvoju,
 - **Učestvovanje na Halal fair 2019** kao vidom samopromocije rada Ustanove i proizvoda nastalih u radnom osposobljavanju u Radionici obrade i prerade drveta,
 - **Oktobar 2019. predavanje na temu „Zdrava voda“** te sadnja 100 sadnica drveta na području Općine Tešanj,
 - **Organizovani Dani otvorenih vrata PJ Dnevni centar Tešanj** kao vid promocije rada Poslovne jedinice, sa bogatim sadržajem kroz saradnju sa društvenom zajednicom, lokalnim udruženjima i ustanovama, uz takmičenja, druženja i zabavu svih korisnika Ustanove,
 - **Organizovano takmičenje u lokalnoj osnovnoj školi-** likovni radovi i literarni radovi na temu „Priroda, čuvanje prirode“
 - **03.12. Učestvovanje na obilježavanju dana osoba sa invaliditetom u Gračanici** sa prigodnim sadržajem i druženjem korisnika sa djecom bez teškoća u razvoju,
 - **13.12. Učestvovanje na Božićnom bazaru-Sivša** kao vidom samopromocije rada Ustanove i proizvoda nastalih u radnom osposobljavanju u Radionici obrade i prerade drveta,
 - **Novogodišnja zabava i druženje sa roditeljima i korisnicima** kao tradicionalna aktivnost Ustanove.

Tabela 1: Godišnji izvještaj edukacijsko- rehabilitacijskog rada

Individualni podsticaj	Planirani	Ostvareni
9	9	
Grupni rad	694	517
Savjetodavni rad	23	23
Ulazna dijagnostika	/	2

Tabela 2: Godišnji izvještaj logopedskog rada

Individualni podsticaj	Planirani	Ostvareni
573	428	
Savjetodavni rad	36	36
Ulazna dijagnostika	/	9

Tabela 3: Godišnji izvještaj fizioterapeutskog rada

Individualni podsticaj	Planirani	Ostvareni
154	98	
Grupni rad	/	53
Savjetodavni rad	14	14
Ulazna dijagnostika	/	3

Tabela 4: Dnevni centar TEŠANJ- broj korisnika centra po općinama u 2019. godini

BROJ KORISNIKA PO OPĆINAMA	TEŠANJ	USORA	DOBOJ JUG
MJESEC			
1.	33	0	1
2.	33	0	1
3.	33	0	1
4.	33	0	1
5.	38	0	2
6.	38	0	3
7.	41	0	3
8.	41	0	3
9.	43	0	3
10.	43	0	3
11.	42	0	3
12.	43	0	3

Tabela 5: Broj korisnika Odjeljenja u radu sa djecom školskog uzrasta

BROJ KORISNIKA PO GRUPAMA	Niži nivo	Srednji nivo	Viši nivo
MJESEC			
1.	/	4	6
2.	/	4	6
3.	/	4	6
4.	/	4	6
5.	/	4	6
6.	/	4	6
7.	/	4	6
8.	/	4	6
9.	/	4	6
10.	/	4	6
11.	/	4	6
12.	/	4	6

Tabela 6: Broj korisnika Odjeljenja u radu sa odraslim korisnima

BROJ KORISNIKA PO GRUPAMA	Odjeljenje u radu sa odraslim	Radne grupe	Grupa za zbrinjavanje i njegu
MJESEC			
1.	10	10	/
2.	10	10	/
3.	10	10	/
4.	10	10	/

5.	10	10	/
6.	10	10	/
7.	10	10	/
8.	11	11	/
9.	11	11	/
10.	11	11	/
11.	11	11	/
12.	12	12	/

Tabela 7: Broj korisnika individualnog oblika rada

BROJ KORISNIKA PO GRUPAMA MJESEC	Logoped	Fizioterapeut	Edukator-rehabilitator
1.	10	2	3
2.	10	2	3
3.	10	2	3
4.	12	2	/
5.	15	6	/
6.	13	7	/
7.	15	6	/
8.	16	6	/
9.	18	6	1
10.	19	4	1
11.	19	4	2
12.	19	4	2

Napomena: Terapeuti su radili sa korisnicima grupnog oblika rada i oni brojčano nisu prikazani u tabeli iznad. Ovaj broj predstavlja broj korisnika samo individualnog oblika rada, a to su uglavnom djeca koja pohađaju redovan obrazovni program ali koriste dodatno usluge Ustanove shodno potrebama. Značajno je spomenuti da se ostvaruje saradnja sa obrazovnim ustanovama, uglavnom lokalnim osnovnim školama gdje učenici škola koriste usluge terapeuta Ustanove.

7. SARADNJA SA DRUGIM USTANOVAMA I STRANIM PARTNERIMA

U toku 2019. godine Ustanova je imala saradnju sa više srodnih organizacija, ustanova i partnera s ciljem unapređenja rada, širenja mreže saradnje i unapređenja kvalitete života osoba sa posebnim potrebama.

Potpisan je Sporazum o saradnji sa Terra Tech Forderprojekte e.V., Njemačka. Sporazum o saradnji se temelji na partnerstvu u cilju ostvarivanja i unapređenja stručne saradnje i razmjene iskustva. Navedena saradnja je plod ranije podrške koja je uspostavljena kroz rad pilot projekata dnevnih centara koji su kasnije ušli u sastav Ustanove.

Sporazum o saradnji potpisan je sa Fondacijom „Muharem Berbić“ iz Sarajeva, Fakultetom za sport i tjelesni odgoj o saradnji i poslovno tehničkom razumijevanju, Univerziteta u Sarajevu s ciljem umrežavanja resursa a na tragu bogaćenja usluga Ustanove i kvalitete života porodica korisnika Ustanove. Fondacija „Muharem Berbić“ pružila je podršku Ustanovi kroz nepovratnu novčanu donaciju, organizovanu edukaciju iz područja pisanja projektnih prijedloga i apliciranja za sredstva iz različitih fondova.

Saradnja sa Fakultetom za sport i tjelesni razvoj, Univerziteta u Sarajevu je ostvarena u cilju unapređenja sportskih aktivnosti korisnika Ustanove i usmjeravanje na aktivniji način života kao prevenciji nastanku pretilnosti i popratnih oboljenja.

Sporazum o saradnji potpisan je i sa JU Dom kulture „Edhem Mulabdić“ Maglaj, a saradnja se ostvaruje kroz korištenje resursa Javne ustanove odnosno teretane i provođenja sportskih aktivnosti za odrasle korisnike sa područja Općine Maglaj.

Ustanova je uzela učešće na Državnom prvenstvo SO BiH u plivanju za osobe sa intelektualnim teškoćama pod nazivom „OAZA OPEN 2019.“ sa osvojenim zlatom u disciplini 25 m prsno i učešćem 3 korisnika na takmičenjima.

Uspostavljena je saradnja sa USAID BiH u Sarajevu u pogledu pomoći djeci i odraslim s poteškoćama u razvoju, i dogovoru o zajedničkim aktivnostima su dogovarani za naredni period,

Saradnja sa EDUS BiH je od velikog značaja za našu Ustanovu, a uspostavljena je u vidu besplatne edukacije za naše terapeute. Sa UNICEF BiH je dogovorena buduća saradnja na području unapređenja kvalitete života porodica osoba sa posebnim potrebama i ostvarivanja zagarantovanih prava u društvu.

Predstavnici Ustanove su učestvovali na 10. Međunarodnoj naučno-stručnoj konferenciji “Unapređenje kvaliteta života djece i mladih” u Istanbulu sa izlaganjem i predstavljanjem rada Ustanove s ciljem međusobne razmjene iskustva i znanja stručnjaka iz područja edukacije i rehabilitacije.

Ustanova je u saradnji sa Udruženjem „Medica“ Zenica organizovala obilježavanje Dječije nedjelje 2019. uz finansijsku podršku Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona sa nizom aktivnosti, takmičenja u kreativnom izražavanju djece te u zabavnim i edukativnim radionicama.

U decembru 2019. godine Ustanova je bila partner u organizaciji konferencije “Unapređenje kvalitete života djece i mladih s posebnim potrebama” u saradnji sa Udruženjem Kineziologa Grada Zenica. Cilj ove konferencije je unapređenje kvalitete života osoba sa posebnim potrebama,

razmjena stručnih mišljenja i iskustava, a sve kroz predstavljanje rada iz ove oblasti, razmjena iskustava, te uvezivanje svih bitnih institucija za unapređenje rada sa osobama koje imaju poteškoće.

Od decembra 2019. godine, sa završetkom edukacijskog procesa fizioterapeuta, Ustanova ima certificiranog terapeuta po Vojta metodi rada kod dojenčadi, djece i mladih s poremećajima kretanja. Pored toga, dva terapeuta Ustanove su aktivno na edukaciji iz oblasti Senzorne integracije i Bobath metode, a cilj je i dalje u 2020. godini kontinuirano raditi na eksternoj i internoj edukaciji.

Tokom 2019. godine nastavljena je saradnja sa resornim Ministarstvom, koje je maksimalno pružalo podršku Ustanovi.

8. SARADNJA SA PORODICAMA

U 2019. godini Ustanova je ostvarila rezultate u području saradnje sa roditeljima na čemu radi kontinuirano prepoznajući potrebu planskog i sistemskog preventivnog rada.

Pri radu svake poslovne jedinice predviđena su formalna i neformalna druženja sa roditeljima i porodicama korisnika s ciljem razmjene iskustva, informacija o aktuelnom radu, ciljevima i zadacima za dalji rad. Početkom radne godine organizuju se individualni i grupni informativni sastanci sa roditeljima, organizuju se patronažne posjete kućama i ostvaruje značajno povjerenje na relaciji roditelj-terapeut. Pored formalnih druženja i sastanaka, sa porodicama korisnika organizuju se izleti, druženja i zabave tokom cijele godine i omogućava međusobno druženje i upoznavanje roditelja korisnika.

Povodom Dana osoba sa Down sindromom organizovan je okrugli sto na kojem su roditelji, uz predhodne pripreme za zajedničkim radionicama i savjetovanju sa psihologom pripremili, izlagali svoja iskustva u odgoju djece, dali osvrt na podršku društva i značaj rada naše Ustanove.

Prepoznavanjem kvalitete rada kroz individualni savjetodavni rad, isti je intenziviran od septembra, 2019. godine.

Pored formalne podrške Ustanove porodici i pružanju usluga stručnih lica korisniku, usljed potrebe u praksi, često se pružaju različiti vidovi pomoći u saradnji sa centrima za socijalni rad, centrima za mentalno zdravlje, raznim nevladinim i humanitarnim organizacijama i umrežavanje kontakata. Sva podrška se pruža s ciljem unapređenja kvalitete života cijele porodice korisnika i senzibiliziranja društvene zajednice u kojoj te porodice žive.

9. OSTALE DJELATNOSTI- OBLICI RADA

Pored redovnih usluga edukacije i rehabilitacije, radnog osposobljavanja, te individualnog tretmana logopeda, fizioterapeuta i edukatora- rehabilitatora, rada sa roditeljima i organizovanih patronaža. Ustanova shodno kapacitetima pruža usluge prevoza korisnika vlastitim prevozom, ugovorenim prevozom javnim sredstvima ili u saradnji sa roditeljima odnosno članovima porodica.

Pored toga, tokom boravka u dnevnom centru, korisnicima su obezbijeđena dva obroka u kuhinjama poslovnih jedinica i umreženog rada Radionica Domaćinstva i tehničke podrške Ustanove.

Shodno potrebama porodice korisnika mogu ostvariti pravnu pomoć od strane Ustanove.

U ranijem periodu kroz djelovanje Ustanove bio je organizovan rad Prvostepene komisije za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanje djece i mladih ometenih u fizičkim i psihičkom razvoju Zenica. U daljem radu Prvostepene i Drugostepene komisije uključeni su uposlenici Ustanove.

10. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ

SKRAĆENI BILANS STANJA NA DAN 31.12.2019. godine

Tabela 1:

OPIS	NAPOMENA	2019.	2018.	INDEX
AKTIVA:				
STALNA SREDSTVA	1	368.293	423.776	87
Nematerijalna sredstva	1.1.	369	469	79
Ostala nematerijalna sredstva		369	469	
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.2.	367.924	423.307	87
Postrojenja i oprema		367.924	423.307	
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	2	6.363	10.492	61
TEKUĆA SREDSTVA	3	156.542	215.589	73
Gotovina i gotovinski ekvivalenti		6.280	36.419	17
Sredstva na trans.računu i u blagajni		6.280	36.419	
Kratkoročna potraživanja	3.1 .	150.262	178.890	84
Potraživanja iz budžeta		150.262	178.890	
Aktivna vremenska razgraničenja			280	
UKUPNO AKTIVA		531.198	649.857	82
PASIVA:				
KAPITAL	4	132.746	300.335	44
Osnovni kapital		51.250	51.250	
Neraspoređena dobit ranijih perioda		249.085	348.040	
Neraspoređena dobit izvještajne godine				
Gubitak ranijih godina			47.290	
Gubitak tekuće godine		167.589	51.665	
DUGOROČNE OBAVEZE		213	608	35
KRATKOROČNE OBAVEZE	5	252.103	177.545	142
Obaveze iz poslovanja	5.1.	137.100	59.454	231
Dobavljači u zemlji		137.100	59.454	
Obav. po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih	5.2.	103.165	106.339	97
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih		90.564	90.473	
Obaveze za ostala primanja zaposlenih		12.601	15.866	
Druge obaveze	5.3.	11.838	11.752	100
PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	6	146.136	171.369	85
UKUPNO PASIVA		531.198	649.857	82

SKRAĆENI BILANS USPJEHA NA DAN 31.12.2019. godine

OPIS	NAPOMENA	2019.	2018.	INDEX
DOBIT ILI GUBITAK PERIODA				

POSLOVNI PRIHODI I RASHODI				
Poslovni prihodi	7	1.421.596	1.517.894	94
prihodi iz drugih izvora	7.1.	1.421.596	1.517.894	
Poslovni rashodi	8	1.535.025	1.564.590	98
materijalni troškovi		100.439	108.258	93
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	8.1.	1.220.447	1.201.795	101
Troškovi proizvodnih usluga		32.263	26.239	123
Amortizacija		68.801	63.795	108
Nematerijalni troškovi		113.075	164.503	69
Dobitak od poslovnih aktivnosti				
Gubitak od poslovnih aktivnosti		113.429	46.696	243
Finansijski prihodi				
Finansijski rashodi		62		
Ostali prihodi i dobici	7.2.	609	3.545	17
Ostali rashodi i gubici	8.2.	50.684	12.225	414
Prihodi iz osnove promjene rač.politika i ispravki neznač.grešaka iz ranijih perioda	7.3.		5.736	
Rashodi iz osnove promjene rač.politika i ispravki neznač.grešaka iz ranijih perioda		4.023	2.025	199
Neto dobitak perioda				
Neto gubitak perioda		(167.589)	(51.665)	

Kumulativ finansijskog rezultata zaključno sa 31.12.2019.

<i>Ukupni prihodi u tekućoj godini</i>	<i>1.422.205</i>
<i>Ukupni rashodi u tekućoj godini</i>	<i>1.589.794</i>
<i>Rezultat poslovne godine</i>	<i>- 167.589</i>

Napomena 1. STALNA SREDSTVA

1.1 Nematerijalna stalna sredstva

U okviru nematerijalnih sredstava evidentiran je software za knjigovodstvo neotpisane vrijednosti 469 KM (nabavne vrijednosti 500 KM i ispravke vrijednosti 31 KM).

1.2 Nekretnine, postrojenja i oprema

	Računari i ostala oprema	Namještaj	Transportna sredstva	Ukupno
Nabavna vrijednost	62.673	338.724	159.322	560.719
Ispravka vrijednosti	18.934	126.483	47.378	192.795

Neotpisana vrijednost	43.739	212.241	111.944	367.924
------------------------------	--------	---------	---------	----------------

***Stalna sredstva su amortizovana 34,3%**

U 2019. godini najznačajnije promjene na stalnim sredstvima su bile na povećanju pozicije namještaja u visini od 7.148 KM, a što se najvećim dijelom odnosi na nabavke arhivskih polica potrebnih za adekvatno skladištenje arhivske građe u iznosu od 4.377 KM.

Napomena 2. ZALIHE

U okviru zaliha evidentirane su zalihe hrane po skladištima u Dnevnim centrima. Dnevni centri vrše pripremu hrane za naše korisnike. Zaduženja se vrše po fakturama dobavljača, a razduženja po utvrđenim normativima koji se mjesečno dostavljaju u računovodstvo.

Napomena 3. TEKUĆA SREDSTVA

TEKUĆA SREDSTVA	2019.	2018.	Index
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	6.280	36.419	17
Kratkoročna potraživanja	150.262	178.890	84
Aktivna vremenska razgranicenja		280	
UKUPNO	156.542	215.589	73

Gotovina i gotovinski ekvivalenti su sredstva na transakcijskom računu i blagajni Ustanove.

3.1. Kratkoročna potraživanja na 31.12.2019. godine iznose 156.542 KM

Zeničko- dobojski kanton, po trebovanju za 12/2019	83.000
Potraživanja za refundaciju bolovanja	5.101
Ostala potraživanja	1.390
Potraživanja od općina i gradova ZDK	60.771
UKUPNO	150.262

Pregled potraživanja od općina i gradova ZDK na dan 31.12.2019. godine:

Naziv	Iznos duga u KM na 31.12.2018.	Iznos duga u KM na 31.12.2019.	Opis	Napomena	Datum i broj Ugovora
Općina Olovo	1.301	2.500	Dug iz 2019.godine	Dug je plaćen u 2020.godini	Nema potpisan ugovor za 2019.
Općina Maglaj		2.750	Dug se odnosi na mjesec decembar i dio mjeseca novembra 2019.godine		Ugovor broj: 14-8-8/19 od 13.03.2019.godine
Općina Zavidovići	5.244	0	Općina Zavidovići izmirila svoje obaveze u 2019.godini	Prema Ugovoru potpisanom za 2019. godinu, povećano je godišnje zaduženje sa 8.000 KM na 24.000 KM	Ugovor broj: 14-8-9/19 od 27.03.2019.godine
Općina Žepče	2.892	5.783	Dug za novembar i decembar 2019.godine	Dug je plaćen u 2020.godini	Ugovor broj: 14-8-2/18 od 10.04.2018.godine

Općina Vareš	13.000	13.000	Dug za period januar– decembar 2019.godine	Dio duga (41,6%) plaćen u 2020.godini	Ugovor broj: 14-8-4/18 od 10.04.2018.godine
Grad Visoko	6.000	19.000	Za period mart–decembar 2019.godine	Grad Visoko ima godišnje zaduženje za 2019.godinu 25.000 KM i preostali dug iz 2018. godine od 6.000 KM, a u toku 2019.godine ukupno je uplatio samo 12.000 KM	Ugovor broj: 14-8-9/18 od 01.06.2018.godine
Općina Breza	5.851	15.451	Za period februar – decembar 2019.godine	Dio duga iz 2019. Godine (65%) plaćen u 2020.godini	Ugovor broj: 14-8-3/18 od 10.04.2018.godine
Općina Tešanj	2.187	2.187	Za decembar 2019.godine	Dug je plaćen u 2020.g	Općina Tešanj vrši redovno uplate po ugovoru iz 2016.godine
Općina Usora	100	100	Dug za decembar 2019.godine.	Dug je plaćen u 2020.g	Ugovor broj: 14-8-7/18 od 16.05.2018.godine
Grad Zenica	*20.295	0	*Dug iz 2017.godine	Potraživanja iskazana prema Gradu Zenica na dan 31.12.2018. godine su isknjižena iz poslovnih evidencija u 2019. godini na teret rashoda tekuće godine, jer je Grad Zenica osporio navedena potraživanja na obrascu otvorenih stavki, a i Uprava Ustanove je na nekoliko sastanaka sa gradonačelnikom upoznata usmenim putem da Grad Zenica nema namjeru izvršiti bilo kakva plaćanja za sufinansiranje rada Ustanove	Ugovor za 2017.godinu nije bio potpisan
	*20.000	0	*Dug za 2018. godinu		Ugovor za 2018.godinu nije potpisan
Općina Kakanj	0		Općina Kakanj izmirila svoje obaveze u 2019.g		Ugovor broj: 14-8-6/18 od 19.04.2018.godine
Općina Doboj-Jug	0				Ugovor za 2019.godinu nije potpisan
UKUPNO	76.870	60.771			

* Usljed činjenice da sa određenim općinama/gradovima sa područja Zeničko-dobojskog kantona nije uspostavljane saradnja o sufinansiranju Ustanove, stvara se konstantno otežano poslovanje Ustanove, te samim time dolazi i do gubitaka u poslovanju

Napomena 4. KAPITAL

	2019.	2018.
KAPITAL UKUPNO	132.746	300.335
Osnovni kapital	51.250	51.250
Neraspoređena dobit ranijih perioda	249.085	348.040
Neraspoređena dobit izvještajne godine		
Gubitak ranijih godina		47.290
Gubitak tekuće godine	(167.589)	(51.665)

Poziciju kapitala po strukturi čini upisani kapital korigovan za rezultate poslovanja kroz periode.

U 2019.godini iskazan je gubitak u visini od 167.589 KM, što je dodatno pojašnjeno u napomenama 7. i 8. gdje je vidljivo da su rashodi u tekućoj godini ostali na istom nivou, a da je došlo do smanjenja prihoda za 6%.

Napomena 5. KRATKOROČNE OBAVEZE

Struktura kratkoročnih obaveza

	2019.	2018.	Index
Obaveze iz poslovanja	137.100	59.454	231
Dobavljači u zemlji	137.100	59.454	
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih	103.165	106.339	97
Obaveze po osnovu plaća i naknada plaća	90.564	90.473	
Obaveze za ostala primanja zaposlenih	12.601	15.866	
Druge obaveze	11.838	11.752	100
KRATKOROČNE OBAVEZE	252.103	177.545	142

5.1. Obaveze iz poslovanja odnose se na obaveze prema dobavljačima u iznosu od 137.100 KM i čine 54,4% ukupnih kratkoročnih obaveza.

Zeničko- dobojski kanton je 20.09.2019. godine na osnovu Odluke Vlade Zeničko- dobojskog kantona broj: 02-14-14129/19 od 18.09.2019. godine kao pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera za funkcionisanje Ustanove uplatio interventna sredstva u iznosu od 100.000 KM iz sredstava utvrđenih Budžetom Zeničko- dobojskog kantona za 2019. godinu sa analitičkih konta: razdjel 20- Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, budžetska organizacija 01, potrošačka jedinica 0001, ekonomski kod 614200, KAD 214 u visini od 34.000 KM kao razlika pripadajućeg transfera Ustanove za 2019. godinu i KAD 207- Ostali socijalni transferi u iznosu od 66.000 KM. Sredstva su uplaćena jer je Ustanova bila u teškoj materijalnoj situaciji i nije mogla izmirivati ni tekuće obaveze prema uposlenicima kao ni obaveze prema dobavljačima. Dospjele, zaostale obaveze prema uposlenicima iznosile su 56.454 KM, a odnosile su se na neisplaćeni topli obrok i troškovi prevoza na posao i s posla za 5 mjeseci, jedna neto plaća te doprinosi za razliku plaća po vansudskoj nagodbi. Od ostatka sredstava izmiren je dio obaveza prema članovima Upravnog i Nadzornog odbora u ukupnom iznosu od 2.488 KM i dio obaveza prema dobavljačima u iznosu od 41.058 KM što je predstavljalo tek 36,6% ukupnih obaveza prema dobavljačima evidentiranih na dan 20.09.2019. godine.

5.2. Obaveze po osnovu plaća, naknada plaća i ostalih primanja zaposlenih u iznosu od 103.165 KM odnose se na obaveze prema uposlenicima za mjesec decembar 2019. godine i to:

- Neto plaće u iznosu od 52.890 KM,
- Pripadajući porezi i doprinosi 37.674 KM,
- Topli obrok za mjesec decembar 8.832 KM,
- Naknada za prevoz uposlenika 3.442 KM,
- Naknade za korištenje vl. vozila 327 KM.

5.3. Druge obaveze evidentirane u iznosu od 11.838 KM odnose se na naknade Upravnom i Nadzornom odboru kao i naknade za komisiju za kategorizaciju te lica na stručnom osposobljavanju sa pripadajućim porezima i doprinosima.

Napomena 6. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA– ova pozicija obuhvata vrijednosti priznate u prethodnim periodima za donirana stalna sredstvau iznosu od 146.136 KM. Na kraju

obračunskog perioda razgraničenja za stalna sredstva se umanjuju za troškove amortizacije koji se priznaju u prihode tekuće godine.

Napomena 7. STRUKTURA PRIHODA

Opis	2019.	2018	Index
Poslovni prihodi	1.421.596	1.517.894	94
Ostali prihodi	609	3.545	17
Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika	0	5.736	
Svega	1.422.205	1.527.175	93

7.1. Poslovni prihodi

U okviru poslovnih prihoda evidentirani su:

- **Prihodi** u visini od **1.096.000 KM** koji se odnose na sufinansiranje djelatnosti od strane Zeničko-dobojskog kantona i za koje Ustanova ispostavlja mjesečna trebovanja (12 mjeseci po 83.000 KM i dodatnih 100.000 KM),
- **Prihodi** koji se odnose na sufinansiranje djelatnosti od strane Općina ZDK kao i Grada Visoko (obzirom da Grad Zenica od 2016. godine ne učestvuje u sufinansiranju Ustanove), a koji su priznati u ukupnom iznosu od **212.756 KM**,
- **Prihodi** – u visini od **8.000 KM** koji se odnose na namjenska sredstva po Ugovoru sa Fondacijom Muharem Berbić u iznosu od 7.000 KM, te prihodi od Ministarstva za obrazovanje, nauku i kulturu ZDK po zaključku: 02-14-716/19 u iznosu od 1.000 KM,
- **Prihodi** – priznati u ukupnom iznosu od **19.220 KM** odnose se na sufinansiranje zapošljavanja po projektima i ugovorima, kao i podsticaj za zapošljavanje lica sa 70% invaliditetom sklopljenim sa Fondom za profesionalnu rehabilitaciju FBIH,
- **Prihodi od donacija i sponzorstva** – priznati u visini od u iznosu od **27.453 KM** odnose se na donacije u novcu, hrani, materijalu, kao i sitnom inventaru,
- **Prihodi** - ostali prihodi evidentirani u okviru sintetičkih konta grupe 65 u visini od **58.167 KM**, odnose se na naplate po osnovu sudskih presuda, priznate prihode kao prenos sa razgraničenih prihoda za donirana stalna sredstava, refundacije bolovanja i sl.

Poslovni prihodi u odnosu na 2018. godinu su umanjeni za 96.298 KM (6%), a najznačajnije stavke koje su u prethodnoj godini povećavale prihodovne pozicije su namjenska sredstva uplaćena od strane ZDK u visini od 27.000 KM te namjenska sredstva za projekat Dječije nedjelje u visini od 25.000 KM koji je u 2018. godini naša Ustanova realizovala.

7.2. Ostali prihodi

U okviru ove pozicije evidentirani su prihodi u iznosu od 609 KM, a odnose se na viškove stalnih sredstava priznate u visini od 340 KM, kao i prihode od otpisa obaveza prema dobavljačima u iznosu od 269 KM.

Napomena 8. STRUKTURA RASHODA

Opis	2019.	2018.	Index
Poslovni rashodi	1.535.025	1.564.590	98
Finansijski rashodi	62		

Ostali rashodi	50.684	12.225	415
Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina	4.023	2.025	199
Svega	1.589.794	1.578.840	100

U 2019. godini prema naprijed navedenoj strukturi je vidljivo da su rashodi ostali na prošlogodišnjem nivou iako je u tekućoj godini na teret rashoda perioda izvršen otpis potraživanja od Grada Zenice u iznosu od 40.295 KM (bilansna pozicija ostali rashodi- napomena 3.1.)

8.1. Poslovni rashodi čine 98% ukupnih rashoda, a njihova struktura je sljedeća:

Trošak	Iznos u KM	procenat učešća
Utrošene sirovine i materijal	42.044	
Utrošena energija i gorivo	55.178	
Otpis sitnog inventara, ambalaže i autoguma	3.217	
Materijalni troškovi svega	100.439	6,54
Troškovi plaća i naknada plaća uposlenima	1.047.566	
Troškovi ostalih primanja, naknada i prava uposlenih	150.983	
Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	30.775	
Troškovi uposlenih svega	1.229.324	80,08
Transportne usluge – prevoz korisnika	13.505	
Usluge održavanja	11.626	
Troškovi ostalih usluga	7.132	
Troškovi proizvodnih usluga svega	32.263	2,10
Amortizacija nematerijalnih i materijalnih sredstava	68.801	4,48
Troškovi neproizvodnih usluga (komunalne i sl.usl)	77.208	5,04
Troškovi premije osiguranja	6.334	
Troškovi platnog prometa	3.302	
Troškovi poštanskih i telekomunikacionih usluga	12.795	
Troškovi poreza, naknada, taksi i dr.dažbina	768	
Ostali nematerijalni troškovi	3.791	
Nematerijalni troškovi svega	26.990	1,76
Ukupno	1.535.025	100

8.2. Ostali rashodi priznati u visini od 50.684 KM obuhvataju:

- gubitke od otuđenja stalnih sredstava u iznosu od 552 KM priznate na osnovu Odluke direktora od 31.12.2019. godine.
- rashode od otpisanih potraživanja od kupaca u visini od 45.323 KM od kojih je najznačajnije otpisano potraživanje od Grada Zenice (napomena 3.1.),
- rashode i gubitke na zalihama u iznosu od 4.809 KM i to rashode po osnovu donacija u skladu sa Odlukom direktora od 22.11.2019.godine u iznosu od 4.732 KM, a koji se odnose na donirano kurbansko meso roditeljima naših korisnika koji su u teškom materijalnom stanju, te iznos od 77 KM na ime kala rastura, kvara ili loma.

8.3. Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina priznati su u visini od 4.023 KM, a najzančajniji dio od 3.897 KM odnosi se na troškove poreza i doprinosa po vansudskoj nagodbi sa uposlenikom Ustanove za razlike plaća u periodu 2015-2016.godina.

Tokom cijele 2019. godine Ustanova se suočavala sa teškom materijalnom situacijom, gdje se kasnilo i po nekoliko mjeseci u izmirenju obaveza kako prema radnicima tako i prema dobavljačima i ostalim pravnim i fizičkim licima s kojima smo imali poslovne odnose sa Ustanovom.

Dio obaveza smo uspjeli izmiriti interventnim sredstvima koja smo dobili od Zeničko-dobojskog kantona putem Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ZDK, ali su ostala velika dugovanja prema našim dobavljačima. Ustanova na mjesečnom nivou ima režijske troškove za 5 objekata jer je organizacija rada takva da se rad odvija u 3 poslovne jedinice (dvije poslovne jedinice imaju isturena odjeljenja u drugim općinama), Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju, te Kabinet direktora i Odjeljenje za ekonomske, pravne i opće poslove, vozni park od 6 kombi vozila koja su zbog starosti i pohabanosti veoma često na servisima, te troškovi goriva i troškove hrane (obezbjeđivanje obroka i užina tokom boravka) našim korisnicima.

Obaveze prema dobavljačima koje su stare i po nekoliko mjeseci i čiji saldo na 31.12.2019. godine iznosi 137.100 KM se povećavaju i u 2020.godini, te ukoliko ih ne izmirimo očekujemo tužbe i sudske troškove.

Iz finansijskog ugla, neophodno je što hitnije riješiti način finansiranja Ustanove u zakonskim okvirima, tačnije stvoriti zakonsku obavezu sufinansiranja općina/gradova sa područja Zeničko-dobojskog kantona. Za ovaj način rješavanja problema, potrebne su izmjene Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti porodica sa djecom i civilnih žrtava rata ZDK.

11. UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE U USTANOVI

U toku 2019. godine Upravni odbor održao je 12 sjednica, od kojih je jedna bila hitna, a Nadzorni odbor Ustanove održao je 2 sjednice.

Upravni odbor Ustanove je organ upravljanja rada Ustanove. Upravni odbor ima 5 članova, sačinjen od 2 člana predstavnika Osnivača, 1 predstavnik iz reda roditelja/staratelja, 1 predstavnik iz reda uposlenika i 1 član iz reda centra za socijalni rad sa područja Zeničko-dobojskog kantona. Upravni odbor zasjeda jednom mjesečno, a po potrebi i više puta. Upravni odbor donosi sve važne akte Ustanove, imenuje i razrješava direktora Ustanove uz saglasnost Vlade, utvrđuje planove rada i razvoja, godišnji plan, program rada, finansijski plan i usvaja godišnji obračun, odlučuje o svim pitanjima obavljanja djelatnosti radi kojih je Ustanova i osnovana, a najmanje jednom godišnje podnosi Izvještaj Osnivaču.

Nadzorni odbor Ustanove je organ kontrole poslovanja Ustanove. Sastoji se od 3 člana, od kojih su dva člana iz reda Osnivača, a jedan iz reda radnika. Rad Nadzornog odbora ogleda se kroz analiziraju izvještaj o poslovanju Ustanove, obavljanju nadzora nad upotrebom sredstava za rad, pregledu godišnji izvještaj o poslovanju i godišnji obračun, pregledu i provjerava urednost poslovnih knjiga. Nadzorni odbor zasjeda 4 puta godišnje, a po potrebi i više puta.

Početkom 2019.godine kao član Nadzornog odbora iz reda uposlenika imenovana je Dijana Šišić, umjesto dotadašnjeg člana Čolaković Dženane i to Rješenjem Vlade Zeničko-dobojskog kantona

12. REZIME

Ustanova je osnovana s ciljem unapređenja kvalitete života djece, mladih i odraslih osoba s posebnim potrebama s posebnim potrebama sa područja Zeničko- dobojskog kantona i omogućavanju uživanja prava koja su zagarantovana, a tiču se edukacije i rehabilitacije i dijela usluga iz područja socijalne zaštite što se kontinuirano ostvaruje shodno kapacitetu. Takvi ciljevi su vrlo jasni i postavljeni za period 2020. godine koje Ustanova ostvaruje kroz kraće ciljeve;

- proširivanje kapaciteta pružanja usluga Ustanove shodno potrebama koje se javljaju,
- ostvarivanje saradnje sa lokalnom zajednicom s ciljem senzibiliziranje i uključivanja osoba sa posebnim potrebama u svakodnevne životne situacije,
- stručno usavršavanje odnosno kontinuirano interno i eksterno educiranje stručnog kadra,
- nabavka i korištenje asistivne tehnologije, pomagala i opreme u stručnom radu,
- saradnja sa obrazovnih ustanovama i ustanovama zdravstvene zaštite u cilju zaokruživanja oblika pružanja podrške i usluga osobama s posebnim potrebama.

Jedan od primarnih ciljeva Ustanove u budućnosti je i poboljšanje i održavanje dobrih odnosa sa Osnivačem, tj. Skupštinom Zeničko- dobojskog kantona, Vladom Zeničko- dobojskog kantona i Ministarstvom za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, kao i gradovima/općinama Zeničko- dobojskog kantona. Posebno je značajna saradnja sa nivoima vlasti u cilju obezbjeđenja adekvatnog finansiranja Ustanove i održavanja likvidnosti i solventnosti.

Javna ustanova Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko- dobojskog kantona i u daljem radu ima zadatak da radi na stalnom poboljšavanju uslova za rad, pružanje usluga postojećim i novim korisnicima. Povećanje kvaliteta usluga korisnicima Ustanove je primarni i glavni cilj u programu rada Ustanove. Međutim, pomenuti cilj je nemoguće ispuniti bez rješavanja finansijskih i drugih problema Ustanove.

U prethodnim godinama, doneseno je niz zaključaka koji nalažu razmatranja i iznalaženje načina zatvaranja finansijske konstrukcije Ustanove i to:

Na 62. sjednici Skupštine Kantona, održanoj 10.07.2018. godine, donesen je Zaključak broj 01-35-11302-1/18 u kojem stoji:

- „1. Skupština Zeničko- dobojskog kantona zadužuje Vladu Zeničko- dobojskog kantona da u saradnji sa Javnom ustanovom „Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama“ Zeničko- dobojskog kantona , općinama i nevladinim sektorom, utvrdi strateške pravce razvoja mreže centara na poručju Zeničko-dobojskog kantona“

- „4. Zaduzuje se Vlada Zeničko- dobojskog kantona da u što kraćem roku razmotri elaborat o opravdanosti i potrebi uključivanja Ministarstva zdravstva i Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport u proces edukacije i rehabilitacije djece s teškoćama u razvoju i učenju u dobi do šest godina, kao i djece i mladih koji su uključeni u edukacijsko- rehabilitacijske grupe pri posebnim ustanovama“

Na osnovu ovih Zaključaka, Ustanova je 01.08.2018. godine uputila dopise navedenim ministarstvima da razmotre dostavljeni Elaborat. Oba ministarstva dostavila su odgovore na upućeni dopis. Tako je ministarstvo zdravstva Zeničko- dobojskog kantona dostavilo odgovor kako Ustanova „jer nije registrovana kao zdravstvena ustanova, odnosno nije registrovana za pružanje zdravstvene zaštite, član 8. stav 2. tačka 3 Zakona o zdravstvenoj zaštiti, na koji se pozivaju u Elaboratu ne može biti osnov za osiguranje sredstava za rad Javne ustanove „Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama“ Zeničko- dobojskog kantona, putem ovog Ministarstva“.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko- dobojskog kantona odgovorilo je da ovo ministarstvo „finansira obrazovanje, školskih obveznika, tako što stvara uslove za obrazovanje djece u postojećim odgojnoobrazovnim ustanovama ili osniva odgojnoobrazovne ustanove za

potrebe sve djece, pa tako i djece sa teškoćama u razvoju“. Također, izrazili su želju za zajedničkim sastankom na kojem bi se dogovorila dalja zajednička saradnja, a sve u cilju odgovora na potrebe osoba s posebnim potrebama.

Međutim, i tokom 2019.godine Ustanova je imala otežano finansijsko poslovanje, jer troškovi održavanja objekata, troškovi uposlenika i drugi troškovi iziskuju veća izdvajanja u odnosu na trenutna.

Ogroman problem za poslovanje Ustanove predstavlja i neostvarena saradnja sa Gradom Zenica i djelimična saradnja sa Gradom Visoko, kao jedinicama lokalne samouprave koje bi po principu solidarnosti i po broju korisnika trebala izdvajati najveća finansijska sredstva. Grad Zenica od 2016.godine ne uzima učešće u finansiranju, a Grad Visoko Ustanovu finansira periodično i gotovo zanemarivo od onoga što je određeno tabelom sufinansiranja od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ZDK.

Kako bi se pomenuti nivo usluge poboljšao, unaprijedio i podigao na još veći kvalitet kao jedan od ciljeva je rješavanja finansiranja Ustanove, na način da se po dosadašnjem ustaljenom načinu, tj. sufinansiranju Vlade ZDK i udjelima učešća općina/gradova sa područja ZDK, stvori zakonska obaveza za gore pomenute institucije.

13. PRILOZI

- Prilog broj 2: Bilans stanja za 2019. godinu
- Prilog broj 3: Bilans uspjeha 2019. godine

D I R E K T O R

Nurdehan Šahinović